

מאמר שסקר 13 שנה של פעילות המרכז המשולב לאבחון ומניעת סרטן שבבית החולים איכילוב המבצע בדיקות סקר ל 12 סוגי הסרטן הנפוצים ביותר שאחראים ל-80% מהתמותה מסרטן התפרסם החודש בעיתון המוביל באונקולוגיה: Journal of Clinical Oncology. המאמר אסף נתונים כלל 17,000 נבדקים בוגרים שהגיעו מיוזמתם לבדיקות סקר, בין השנים 2006-2020. במסגרת היום עברו הנבדקים בדיקות לגילוי מוקדם של 12 סוגי הסרטן השכיחים ביותר בישראל – סרטן חלל הפה, סרטן בלוטת המגן, סרטן המעי הגס, סרטן העור, סרטן ריאות, סרטן השד, סרטן הרחם וצוואר הרחם, סרטן הערמונית וסרטן האשכים.

המשתתפים מילאו שאלון אפידמיולוגי הכולל מידע לגבי תזונה, פעילות גופנית, מצב עישון, צריכת אלכוהול, וכן היסטוריה אישית או משפחתית של סרטן. השאלון כלל גם סקירת מערכות מקיפה המכסה תסמינים והיסטוריה רפואית רלוונטית אחרת שיכולים להצביע על גידול ממאיר, למשל שינוי בהרגלי היציאות או היסטוריה של צהבת. המטופלים נבדקו על ידי רופאים מהתמחויות שונות ועברו בדיקות דם, הדמיות ובדיקות נוספות בהתאם להיסטוריה האישית והמשפחתית וכן ממצאים בבדיקה הגופנית. בנוסף, כל פרט נבדק על ידי רופאים מומחים ברפואה פנימית, אונקולוגיה, כירורגיה, אורולוגיה, גסטרואנטרולוגיה, תזונאית, כירורגיה פלסטית וכירורגיית פה ולסת. כל הנשים נבדקות על ידי כירורג שד וגינקולוג ועוברות אולטרסאונד (נשי) טרנסווגינלי ובדיקת HPV-DNA. גברים נבדקים על ידי אורולוג. בנוסף, כל הנבדקים עברו בדיקות דם - ספירת דם, בדיקת כימיה מקיפה, מדדי דלקת כגון CRP, תפקודי בלוטת התריס. בדיקות הסקר כוללות גם PSA ו-PSA חופשי לכל הגברים מעל גיל 40, ממוגרפיה לכל הנשים מעל גיל 40 וטומוגרפיה ממוחשבת של בית החזה במינון קרינתי נמוך.

הממצאים העיקריים במחקר הראו שלמעלה מ-1% מהנבדקים האסימפטומטיים הבריאים התגלה נגע ממאיר. חשוב לציין, רוב סוגי הסרטן שנמצאו התגלו בשלב מוקדם; למעלה מ-75% מהנבדקים נמצאו בשלב I או II, של המחלה. הגילוי המוקדם אפשר להעניק לאותם נבדקים טיפול רפואי בזמן ולעצור את התפשטות המחלה.

כתוצאה מגילוי מוקדם, רק 12.5% מהסרטנים שהתגלו היו בשלב גרורתי. בהשוואה לציבור הרחב הישראלי באותה תקופה, אחוז מקרי הסרטן שנמצאו בשלב גרורתי היה נמוך יותר עבור כל סוגי הסרטן כששיעור התמותה עומד על 50-60% במקרים שלא אובחנו מוקדם לעומת כ-15% תמותה בלבד למטופלים שאובחנו במרכז באיכילוב.

פרופ' נדיר ארבר, מנהל המרכז לאבחון ומניעת סרטן מסכם: "המרכז שלנו הוא הראשון מסוגו בעולם. הפנמו, שאנשים בריאים הינם אנשים מאד עסוקים והדרך היחידה לרכז את מאמצי גילוי מוקדם הינה רק דרך הקמת מרכז שכזה המספק את כל שירותי הגילוי מוקדם ומניעה באותה העת ותחת קורת גג אחת. כעת התפיסה החדשנית של גילוי מוקדם של סרטן באותו מקום ובאותה כפיפה שינתה את המקובלות שהייתה של סקירה נפרדת לכל סרטן וזו הפעם הראשונה שקהילת האונקולוגים מכירה בחשיבות תפיסה זאת ועלינו לעודד את כל בדיקות הסקר המתאימות ולהמליץ על שינויים באורחות החיים היכולים לשמש למניעה ראשונית ובמקרים רבים אחרים להציל חיים".